

Vastaus kirjalliseen kysymykseen työhön kuntoutumisen palveluista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mira Niemisen /ps ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 444/2025 vp:

Miten varmistetaan, että työhön kuntoutumisen palveluja tarvitsevat ihmiset saavat jatkossakin tarvitsemansa tuen ja että sosiaalihuollon ja työllisyyspalveluiden yhteistyö, tiedonkulkukku, osaaminen ja resurssit muodostavat sujuvan palvelupolun ilman väliinputoamia, ja

millä mittareilla sekä vaikuttavuuskriteereillä tätä kokonaisuutta arvioidaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tällä hetkellä työllistymistä sekä työ- ja toimintakykyä tukevista sosiaalipalveluista säädetään monessa eri laissa, jotka ovat osittain päällekkäisiä ja joiden väliset erot ovat paikoin epäselviä, minkä vuoksi kokonaisuuden uudistaminen on ajankohtaista. Laissa kuntouttavasta työtoiminnasta (189/2001) säädetään sekä sosiaalihuollon ja työvoimaviranomaisen yhteistyönä tehtävän aktivointisuunnitelman laadinnasta että viimesijaisesta sosiaalihuollon palvelusta, jota järjestetään asiakkaalle, jos hän ei kykene ensisijaisiin työvoimapalveluihin tai työhön. Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten työtoiminta perustuvat vanhaan sosiaalihuoltolakiin (710/1982). Sosiaalinen kuntoutus perustuu sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) ja sillä tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tehostettua ja tavoitteellista tukea sosiaalisen toimintakyvyn ja elämänhallinnan parantamiseksi tai ylläpitämiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi sekä osallisuuden edistämiseksi. Kuntouttavan työtoiminnan lainsäädännössä mainitun aktivointisuunnitelman lisäksi työttömän tilannetta edistävästä yhteistyöstä säädetään myös työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle kuuluvassa laissa työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023).

Hallituksen linjauksen mukaan sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistäviä palveluita uudistetaan kokonaisuutena siten, että siirretään kuntouttava työtoiminta ja sen resurssit kuntiin ja kehitetään palvelua vahvemmin työllistymistä edistäväksi. Tähän liittyvä sosiaalinen kuntoutus säilytetään hyvinvointialueilla. Sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistävien palvelujen kokonaisuuden uudistamisesta saavutettaisiin säästöä 12,5 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.

Lisäksi sosiaalihuoltoon on kohdistettu 100 miljoonan euron säästötavoite osana palvelu-uudistusta. Sosiaalipalvelujen uudistukselle on asetettu työryhmä, jonka alatyöryhmässä käsitellään työllistymistä edistävien palvelujen uudistamista. Työryhmän tehtävinä on tunnistaa työllistymistä edistäviltä sekä työ- ja toimintakykyä tukevilta sosiaalihuollon palveluilta edellytettävät keskeiset elementit ja reunaehdot ja tehdä tältä pohjalta ehdotus niiden uudistamiseksi. Alatyöryhmän ehdotuksessa on otettava huomioon työryhmän työlle asetetut tavoitteet sekä hallitusohjelman kirjaukset ja muut hallituksen linjaukset, mukaan lukien työllistymistä tukevien sosiaalipalvelujen uudistamiselle asetetut säästötavoitteet. Työ- ja elinkeinoministeriö on mukana alatyöryhmässä. Työ- ja elinkeinoministeriö laatii työvoimapalveluita koskien arviomuiston mahdollisista työvoimapalveluiden kehittämistarpeista.

Työllistymistä edistävien sosiaalipalvelujen uudistamista tekevän alatyöryhmän toimintakausi päättyy 31.1.2026. Tällä hetkellä työ on vielä kesken. Työryhmässä pohditaan sellaisia malleja, joilla voidaan säästöistä ja mahdollisesti työvoimaviranomaiselle siirrettävistä resursseista huolimatta turvata työ- ja toimintakykyä edistävät sosiaalipalvelut niitä tarvitseville sekä mahdollistaa sujuvaa yhteistyötä eri viranomaisten kesken. Valmistelussa pohditaan myös seurantaa, jolla turvataan palvelujen alueellinen yhdenvertaisuus, riittävä toteutuminen ja voidaan seurata mahdollisen uuden palvelun vaikuttavuutta.

Helsingissä 02.01.2026

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso